

Doanh nghiệp kiến quốc đồng hành cùng Chính phủ

15:34 08/04/2026

Có những thời điểm trong hành trình phát triển của một dân tộc mà từng chủ thể xã hội đều phải tự trả lời một câu hỏi lớn: mình đứng ở đâu, có vai trò gì, đóng góp gì trong hành trình đi lên của đất nước? Với cộng đồng doanh nghiệp Việt Nam hôm nay, câu hỏi ấy càng trở nên cấp thiết khi Quốc hội vừa bầu ra Chính phủ cho nhiệm kỳ mới 2026-2030- một nhiệm kỳ được kỳ vọng sẽ tạo thêm những đột phá mới về thể chế, năng lực điều hành, đổi mới sáng tạo và sức cạnh tranh quốc gia.

Tăng trưởng hai con số không phải là mục tiêu hình thức, mà là yêu cầu thực chất của giai đoạn phát triển mới

Trong bối cảnh đó, việc Báo Điện tử Chính phủ mở chuyên mục "**DOANH NGHIỆP KIẾN QUỐC**" không chỉ là một sáng kiến truyền thông. Xa hơn, đó là

một lời nhắc nhở đúng lúc và cần thiết rằng: doanh nghiệp không chỉ phát triển trong lòng quốc gia, mà phải cùng quốc gia phát triển; không chỉ tìm kiếm cơ hội từ thể chế, mà còn phải góp phần làm cho thể chế ngày càng tốt hơn; không chỉ làm giàu cho mình, mà còn phải góp phần làm giàu cho đất nước và mỗi người dân đều được thụ hưởng thành quả phát triển, không có ai bị bỏ lại phía sau.

Đã đến lúc cần nhìn doanh nghiệp bằng một tầm vóc lớn hơn. Doanh nghiệp không chỉ là "động lực tăng trưởng" theo cách nói quen thuộc. Doanh nghiệp phải được nhìn nhận như một lực lượng kiến tạo quốc gia trong thời bình- nơi hội tụ vốn, công nghệ, quản trị, năng lực tổ chức sản xuất, tinh thần đổi mới và khát vọng vươn lên.

Một quốc gia muốn mạnh thì trước hết phải có những doanh nghiệp mạnh. Một nền kinh tế muốn đi xa thì phải có những doanh nghiệp đủ sức đi ra thế giới. Một đất nước muốn hóa giải bẫy thu nhập trung bình thì không thể chỉ trông chờ vào bộ máy công quyền hay nguồn lực công, mà phải khơi dậy được đầy đủ năng lượng sáng tạo, ý chí làm giàu và trách nhiệm công dân của mỗi người dân, của toàn xã hội, đặc biệt là khu vực doanh nghiệp.

Nói cách khác, trong kỷ nguyên phát triển mới, doanh nghiệp không còn chỉ là đối tượng được quản lý hay hỗ trợ. Doanh nghiệp phải trở thành đối tác phát triển của Nhà nước, là lực lượng trực tiếp hiện thực hóa khát vọng quốc gia trong không gian thị trường, công nghệ và hội nhập.

Chính phủ và doanh nghiệp cùng hướng tới lợi ích quốc gia vì một Việt Nam hùng cường, thịnh vượng, người dân ngày càng ấm no hạnh

phúc.

Đồng hành không phải là khẩu hiệu, mà là một cách vận hành

Một nền kinh tế muốn đi xa không thể vận hành mãi trên logic quản lý- đối tượng, hay hỗ trợ- thụ hưởng. Nó cần một logic khác: Chính phủ kiến tạo và doanh nghiệp phát triển trong một cấu trúc đồng hành. Ở đó, Nhà nước không làm thay thị trường, nhưng Nhà nước phải thiết kế luật chơi tốt; doanh nghiệp không đứng ngoài chính sách, nhưng doanh nghiệp cũng không thể chỉ chờ đợi chính sách. Hai bên phải gặp nhau trong một quá trình cùng nhìn thấy vấn đề, cùng chia sẻ trách nhiệm và cùng hướng tới lợi ích quốc gia vì một Việt Nam hùng cường, thịnh vượng, người dân ngày càng ấm no hạnh phúc.

"Đồng hành", vì thế, không phải là một lời hứa chung chung. Nó phải được thể hiện bằng những việc rất cụ thể.

Trước hết, doanh nghiệp có thể đồng hành với Chính phủ ngay từ khâu nhận diện vấn đề và hoạch định chính sách. Không ai cảm nhận những vướng mắc của môi trường kinh doanh rõ hơn doanh nghiệp. Họ là những người trực tiếp va chạm hàng ngày với thủ tục, chi phí tuân thủ, sự chồng chéo pháp lý, những khoảng trống của chính sách và cả những quy định đã lỗi thời so với thực tiễn. Vì vậy, doanh nghiệp không chỉ là đối tượng chịu tác động của chính sách; trong nhiều trường hợp, doanh nghiệp còn là nguồn thông tin thực tiễn quý giá nhất để Nhà nước biết chính sách đang "nghẽn" ở đâu, thị trường đang thay đổi theo hướng nào, và thể chế cần sửa ở điểm nào.

Nói cách khác, doanh nghiệp có thể đồng hành với Chính phủ bằng cách nói đúng sự thật của thị trường. Phản ánh trung thực những điểm nghẽn, những chi phí vô hình, những rủi ro thể chế và những cơ hội mới mà chính sách chưa theo kịp, kể cả những giải pháp để tháo gỡ vướng mắc, khó khăn. Đó không chỉ là bảo vệ lợi ích của mình, mà còn là một cách góp phần nâng cao chất lượng quản trị quốc gia. Quản trị quốc gia phải trên cơ sở thực tiễn. Và doanh nghiệp phải phản ánh đầy đủ những khó khăn vướng mắc từ thực tiễn và cùng chung tay để tháo gỡ các điểm nghẽn.

Không chỉ dừng ở phản ánh, doanh nghiệp còn có thể đồng hành trong khâu tham vấn và đồng thiết kế chính sách. Rất nhiều chính sách tốt trên giấy nhưng khi đi vào thực tế lại phát sinh méo mó, tốn kém, hoặc không khả thi, chỉ vì thiếu tiếng nói của những người trực tiếp thực hiện. Khi doanh nghiệp tham gia góp ý từ sớm, không phải để xin ưu đãi cho riêng mình, mà để giúp chính sách sát thực tế hơn, rõ hơn, khả thi hơn, thì đó là một đóng góp rất quan trọng cho chất lượng thể chế. Sự tham gia ấy đặc biệt có ý nghĩa trong những lĩnh vực

đang biến đổi nhanh như công nghệ số, đổi mới sáng tạo, năng lượng mới, logistics, kinh tế xanh, tài chính mới hay các mô hình kinh doanh nền tảng. Ở những lĩnh vực ấy, Nhà nước càng cần đối thoại nhiều hơn với doanh nghiệp để giúp doanh nghiệp vận hành hiệu quả, đúng theo quy định của pháp luật.

Doanh nghiệp cũng có thể đồng hành với Chính phủ trong khâu thử nghiệm chính sách và kiến tạo không gian phát triển mới. Nhiều cải cách lớn không thể hoàn thiện ngay từ đầu, mà phải đi qua những mô hình thí điểm, sandbox, cơ chế thử nghiệm có kiểm soát. Ở đây, doanh nghiệp không chỉ là người "hưởng" không gian thử nghiệm, mà còn là người giúp Nhà nước kiểm chứng xem mô hình nào hiệu quả, rủi ro nào cần kiểm soát, chuẩn mực nào cần thiết lập. Chính qua quá trình thử nghiệm như vậy mà thể chế có thể học hỏi từ thực tiễn thay vì chỉ suy đoán từ bàn giấy.

Doanh nghiệp cũng có thể đồng hành với Chính phủ trong khâu thử nghiệm chính sách và kiến tạo không gian phát triển mới.

Một lĩnh vực rất quan trọng khác là đồng hành trong tổ chức thực hiện. Chính sách chỉ thực sự có ý nghĩa khi đi được vào cuộc sống. Mà nơi chính sách đi vào cuộc sống rõ nhất chính là trong hoạt động của doanh nghiệp: đầu tư, sản xuất, tuyển dụng, đào tạo, xuất khẩu, đổi mới công nghệ, tuân thủ tiêu chuẩn, chuyển đổi xanh, chuyển đổi số... Nếu Chính phủ mở đường bằng cải cách thể chế, thì doanh nghiệp là lực lượng đi trên con đường đó và cho thấy con đường ấy có thông hay không. Bởi vậy, mỗi doanh nghiệp làm ăn tử tế, đầu tư dài hạn, nâng cao năng suất, trả lương tốt hơn, đào tạo người lao động tốt hơn, tuân thủ pháp luật tốt hơn... thực chất cũng đang góp phần thực thi các mục tiêu phát

triển mà Chính phủ theo đuổi.

Doanh nghiệp còn có thể đồng hành rất rõ với Chính phủ trong hợp tác công- tư. Đây không chỉ là câu chuyện huy động vốn tư nhân để làm hạ tầng. Hiểu sâu hơn, hợp tác công- tư là cách Nhà nước và doanh nghiệp cùng chia sẻ nguồn lực, rủi ro, trách nhiệm và năng lực quản trị để cung cấp những hàng hóa, dịch vụ công hoặc những công trình thiết yếu mà một bên khó có thể làm tốt nếu chỉ đứng một mình. Hạ tầng giao thông, năng lượng, hạ tầng số, giáo dục nghề nghiệp, y tế, logistics, môi trường, đổi mới sáng tạo... đều là những lĩnh vực mà sự đồng hành giữa Nhà nước và doanh nghiệp có thể tạo ra giá trị cộng hưởng rất lớn. Một nền kinh tế muốn bứt phá nhanh mà nguồn lực công có hạn thì càng phải biết dựa vào năng lực của khu vực tư nhân thông qua những mô hình PPP minh bạch, công bằng và ổn định.

Nhưng đồng hành không chỉ là góp tiền hay góp ý. *Doanh nghiệp còn có thể đồng hành với Chính phủ bằng năng lực tổ chức và đổi mới sáng tạo.* Trong nhiều trường hợp, khu vực doanh nghiệp chính là nơi đi nhanh hơn, linh hoạt hơn, nhạy bén hơn với công nghệ và xu hướng thị trường. Khi doanh nghiệp đầu tư vào R&D, chuyển đổi số, tự động hóa, công nghệ xanh, quản trị hiện đại, thì lợi ích không chỉ dừng lại ở doanh nghiệp đó. Những thực hành tốt ấy sẽ lan tỏa thành chuẩn mực mới của nền kinh tế, tạo áp lực tích cực buộc thể chế và hạ tầng hỗ trợ phải đi theo. Theo nghĩa đó, doanh nghiệp không chỉ thích ứng với chính sách; nhiều khi doanh nghiệp còn giúp kéo chính sách tiến lên phía trước.

Thông qua hoạt động sản xuất – kinh doanh, doanh nhân biến các định hướng chính sách thành sản phẩm, dịch vụ, việc làm và nguồn

thu cho nền kinh tế

Một chiều cạnh khác ít được nói đủ là doanh nghiệp có thể đồng hành với Chính phủ trong phát triển con người và xây dựng năng lực quốc gia. Doanh nghiệp không chỉ tạo việc làm; doanh nghiệp còn đào tạo kỹ năng, rèn tác phong công nghiệp, chuyển giao công nghệ, hình thành lớp lao động lành nghề và đội ngũ quản trị chuyên nghiệp. Đó là đóng góp rất căn bản cho năng lực cạnh tranh dài hạn của đất nước. Một Chính phủ có thể ban hành chiến lược nhân lực, nhưng chất lượng nhân lực quốc gia cuối cùng lại được định hình rất nhiều trong chính môi trường làm việc, học việc và trưởng thành của doanh nghiệp.

Doanh nghiệp cũng có thể đồng hành với Chính phủ trong mở rộng không gian phát triển quốc gia ra bên ngoài. Mỗi doanh nghiệp xuất khẩu thành công, xây dựng được thương hiệu quốc tế, tham gia sâu hơn vào chuỗi giá trị toàn cầu, thu hút đầu tư, kết nối công nghệ, chinh phục thị trường mới, làm chủ công nghệ lõi, công nghệ mới nổi, nâng cao tỷ lệ nội địa hóa trong các ngành công nghiệp hướng đến xuất khẩu... đều đang góp phần nâng vị thế kinh tế của Việt Nam trên bản đồ thế giới. Ở góc độ đó, doanh nghiệp không chỉ là chủ thể kinh doanh; họ còn là một lực lượng hiện diện quốc gia trong đời sống kinh tế toàn cầu. Có thể nói, trong nhiều trường hợp, doanh nghiệp là "đội quân đi trước" của hội nhập.

Một vai trò nữa rất đáng chú ý là doanh nghiệp có thể đồng hành với Chính phủ trong cảnh báo sớm rủi ro và tăng sức chống chịu của nền kinh tế. Doanh nghiệp là nơi đầu tiên cảm nhận được biến động của thị trường, đứt gãy chuỗi cung ứng, thay đổi công nghệ, sức ép cạnh tranh, rủi ro tài chính, thay đổi tiêu chuẩn quốc tế. Nếu có cơ chế lắng nghe tốt, Nhà nước hoàn toàn có thể sử dụng những tín hiệu từ doanh nghiệp như một hệ thống cảnh báo sớm để phản ứng chính sách kịp thời hơn. Trong một thế giới đầy bất định, giá trị của thông tin sớm và đúng là vô cùng lớn. Và doanh nghiệp là nơi sản sinh ra loại thông tin ấy nhanh nhất.

Doanh nghiệp kiến quốc phải là doanh nghiệp không chỉ tìm kiếm lợi nhuận, mà còn góp phần làm cho thị trường vận hành văn minh hơn, minh bạch hơn và tử tế hơn.

Không thể không nhắc tới sự đồng hành của doanh nghiệp với Chính phủ trong xây dựng văn hóa kinh doanh và đạo đức thị trường. Một Nhà nước mạnh không thể tồn tại trên một thị trường đầy gian dối, trốn tránh trách nhiệm, cạnh tranh không lành mạnh hay lợi dụng kẽ hở để trục lợi. Doanh nghiệp kiến quốc phải là doanh nghiệp không chỉ tìm kiếm lợi nhuận, mà còn góp phần làm cho thị trường vận hành văn minh hơn, minh bạch hơn và tử tế hơn. Việc tuân thủ pháp luật, nộp thuế đúng, bảo vệ người lao động, bảo vệ môi trường, không chạy theo lợi thế méo mó, không tiếp tay cho tham nhũng hay xin- cho... đều là những cách rất thiết thực để doanh nghiệp đồng hành với Chính phủ trong xây dựng một nền kinh tế lành mạnh, phát triển bền vững.

Ở cấp độ cao hơn, doanh nghiệp còn có thể đồng hành với Chính phủ trong thúc đẩy các mục tiêu phát triển dài hạn của quốc gia và nâng cao vị thế, cũng như đóng góp của đất nước trong giải quyết các vấn đề của thế giới và khu vực: tăng trưởng xanh, chuyển đổi năng lượng, giảm phát thải, phát triển vùng khó khăn, nâng cao năng suất, xây dựng thương hiệu quốc gia, bảo đảm an ninh kinh tế, an ninh lương thực, an ninh công nghệ, và thậm chí là an sinh xã hội khi đất nước gặp khó khăn. Thực tế cho thấy, trong những giai đoạn thử thách, từ thiên tai, dịch bệnh đến đứt gãy thị trường, rất nhiều doanh nghiệp đã không đứng ngoài. Chính điều đó cho thấy đồng hành, ở nghĩa sâu nhất, là cùng chia sẻ vận mệnh phát triển của quốc gia.

Đồng hành phải trở thành cấu trúc vận hành

Tuy nhiên, để sự đồng hành ấy trở thành một cấu trúc vận hành bền vững, thì Chính phủ và doanh nghiệp sẽ có sự chia sẻ sâu sắc, sự gắn bó máu thịt cho một tương lai phát triển. Nhà nước cần coi doanh nghiệp là đối tác phát triển, chứ không chỉ là đối tượng quản lý. Phải có cơ chế tham vấn thực chất, phản hồi thực chất và tiếp thu thực chất. Kiến tạo một môi trường mà trong đó doanh nghiệp có thể lớn lên bằng năng lực, đổi mới và lao động nghiêm túc của mình.

Về phần mình, doanh nghiệp cũng phải vượt qua tâm thế chỉ trông đợi vào ưu đãi hay cứu trợ. Đồng hành với Chính phủ không có nghĩa là tìm kiếm sự che chở, mà là sẵn sàng gánh phần trách nhiệm thuộc về mình trong công cuộc phát triển. Trách nhiệm ấy có thể bắt đầu từ những điều rất căn bản: làm ăn trung thực, đầu tư cho năng lực dài hạn, cạnh tranh sòng phẳng, phản ánh chính sách một cách có trách nhiệm, và biết đặt lợi ích của mình trong quỹ đạo lớn hơn của lợi ích quốc gia. Không phải mọi doanh nghiệp đều phải đi con đường đó. Nhưng những doanh nghiệp chọn đi, sẽ là những doanh nghiệp định hình tương lai.

Ở điểm gặp đó, lợi ích của Nhà nước, lợi ích của người dân và lợi ích của doanh nghiệp không còn tách rời. Nếu được thiết kế đúng, chúng sẽ hội tụ ở một điểm chung: một nền kinh tế phát triển bền vững và một quốc gia mạnh hơn, người dân được thụ hưởng nhiều hơn, công bằng hơn.

Một lựa chọn chung - và một lời mời bước lên

Mỗi nhiệm kỳ bắt đầu bằng những lựa chọn. Và có những lựa chọn không chỉ quyết định kết quả của một nhiệm kỳ, mà còn định hình quỹ đạo phát triển của cả một giai đoạn. Trong bối cảnh hiện nay, lựa chọn ấy có thể rất rõ ràng: *đặt doanh nghiệp vào trung tâm của tư duy phát triển- không chỉ như một động lực kinh tế, mà như một lực lượng kiến quốc.*

Trong lịch sử, mỗi giai đoạn phát triển đều có những lực lượng giữ vai trò tiên phong. Hôm nay, vai trò ấy đang dần thuộc về cộng đồng doanh nghiệp. Vì thế, điều cần nói không phải là một lời kêu gọi, mà là một lời mời: *Doanh nghiệp Việt Nam hãy lớn lên cùng khát vọng của đất nước. Bởi chỉ khi doanh nghiệp đi xa, quốc gia mới có thể đi xa.*

Và khi ngày càng nhiều doanh nghiệp lựa chọn như vậy, "doanh nghiệp kiến quốc" sẽ không còn chỉ là một khái niệm. Nó sẽ trở thành một thực tế đủ bền để nâng đỡ một Việt Nam đi lên bằng chính nội lực của mình.

Bài viết của TS. Nguyễn Sĩ Dũng trên chinhphu.vn